

Izvorni znanstveni rad

UDK 61-051Kalčić-Barela, I.

61-051Kalčić, I.

DOI <https://doi.org/10.54130/zl.10.1.5>

Miljenko Ujčić

Rodoslovni centar Kastavštine i Liburnije

Branka Laginje 8, HR-51211 Matulji

miljenko.ujcic@outlook.com

BIOGRAFIJE DOKTORA IVANA KALČIĆA, DVAJU LIJEČNIKA IZ SUSJEDNIH MJESTA LIPE I MALOG BRGUDA

Iz Liburnije i Kastavštine potekli su brojni vrijedni ljudi koje je životni put odveo daleko od rodnog kraja da bi u nekim novim sredinama stvarali uspješne karijere o kojima se u njihovu zavičaju gotovo ništa ne zna. O dvjema takvim osobama, liječnicima istog imena i prezimena, autor je proveo detaljna rodoslovna istraživanja i prikupio mnoštvo podataka koji su rezultirali ovdje prikazanim biografijama kako bi se s njima upoznala šira javnost u njihovu rodnom kraju.

Ključne riječi: biografija, Lipa, Mali Brgud, liječnik, Ivan Kalčić

1. Uvod

Dvije primljene poruke elektroničke pošte, jedna iz Sidneyja u Australiji¹ i druga iz Beograda u Srbiji², bile su povod da autor detaljno istraži živote Ivana Kalčića

1 Obećanje Suzanne Solarino iz Sidneyja (Australija) njezinoj majci Antoniji Kalčić (1922. – 1999.) da će saznati tko je bio dr. Ivan Kalčić o kojem je njezina mama slušala priče dok je kao djevojčica živjela u Lipi gdje je u njezinoj kući bila jedna soba s krevetom, velikim ogledalom i ormarom s vojnom uniformom i sabljom te slikom dr. Ivana Kalčića i u koju je ona kradom ulazila i divila se uniformi i sablji te o čemu je njezina majka nebrojeno puta pričala ponukalo je Suzanne da pokuša ispuniti dano obećanje te se 15. srpnja 2019. obratila autoru za pomoć kako bi o tom doktoru saznala nešto više i utvrdila u kakvu je on srodstvu bio s njezinom majkom. Nekoliko godina prije tog pisma Suzanne je doputovala u Trst i Lipu, no nije uspjela saznati ništa više od onog što je zapisano u Memorijalnom centru u Lipi.

Suzannina majka Antonija prauka je Mathiasa Calcicha (1817. – 1884.) brata dr. Ivana Kalčića.

2 Sin poznatog kresnika, čovjeka koji vradžbinama i travama liječi bolesti te tjera uroke, vukodlake i vještice, Malog Matije iz Malog Brguda školovao se za liječnika. To je bilo dovoljno da me prije osam ili devet godina zainteresira za njegovu sudbinu. Nakon višegodišnjeg bezuspješnog traganja za dr. Ivanom Kalčićem po Dalmaciji (na temelju pogrešnog upisa u Status Animarum

iz Lipe i nastavi s ranije prekinutim istraživanjem života Ivana Kalčića iz Malog Brguda, dviju osoba istog imena i prezimena rođenih s vremenskim odmakom od 46 godina. Obojica su se školovala za liječnika i postali liječnici. Životne prilike odvele su ih daleko od rodnog kraja u kojem se o njima zna vrlo malo, gotovo ništa.

Koristeći se bazom Rodoslovnog centra Kastavštine i Liburnije³ te matičnim knjigama rođenih Župnije Jelšane i kapelanije Veli Brgud, pretražujući javne baze podataka o časnicima Austro-Ugarske Monarhije⁴ i stare digitalizirane novine i časopise⁵ te koristeći se sjećanjima i dokumentima koje su sačuvali potomci obitelji Kalčić iz Malog Brguda⁶, saznanjima dr. Aleksandra Nedoka⁷

župe Brgud da je on liječnik u Biogradu), kada sam bio odustao od toga da ću bilo što saznati o njemu, upit elektroničkom poštom prof. dr. Aleksandra Nedoka iz srpnja 2021. godine doveo je do preokreta u toj potrazi. Naime, prof. dr. Nedok piše o srpskom sanitetu tijekom Prvog svjetskog rata i želi sačuvati od zaborava biografije dobrovoljaca u tom sanitetu, bolničara i liječnika iz Hrvatske, Istre, Slovenije, Češke i drugih slavenskih zemalja, koji su ili kao dezerteri ili zarobljeni vojnici austrougarske vojske prešli na srpsku stranu s motivom da rušenjem Austro-Ugarske Monarhije osiguraju osamostaljenje svojih slavenskih zemalja.

3 Baza sadrži upise iz crkvenih knjiga (statusi animarum, matične knjige krštenih, matične knjige vjenčanih i matične knjige umrlih) iz svih župa Kastavštine i Liburnije (današnje jedinice lokalne samouprave Opatija, Matulji, M. Draga, Lovran, Kastav, Klana, Viškovo i dio Rijeke), a dopunjena je i susjednim župama Istarske županije (Plomin, Kršan (za Šušnjevicu), Boljun i Lanišće) te Republike Slovenije (Jelšane, Podgrad), s time da se redovito dopunjava i podacima koje dostavljaju osobe koje istražuju svoja porodična stabla. Podaci po pojedinim naseljima sežu do druge polovine 16. stoljeća. Sve osobe u bazi rodbinski su povezane. Baza se vodi u elektroničkom obliku u programu Family Tree Maker 2017 i trenutno broji 441.000 osoba.

4 U Državnom arhivu Austrije u Beču (Österreichisches Staatsarchiv – Austrian State Archives), u Fondu *Militär Almanach und Schematismus 1791-1914.*, pohranjena su službena izdanja austrougarske vojske iz kojih se vrlo precizno mogla pratiti karijera dr. Ivana Kalčića iz Lipe. Autor je koristio knjige s popisom časnika austrougarske vojske koje su se godišnje objavljivale pod naslovom *Kais. Königl. Militär-Schematismus für (godina)* ili *Shematismus für das Kaiserliche und Königliche Heer und Kaiserliche und Königliche Kriegs-Marine für (godina)*, službeni glasnik za kadrovska pitanja Vojnog ministarstva: *Verordnungsblatt für das k.k. Heer*. Također su korištene i knjige *Ruhestands-Shematismus der Österreichisch-Ungarischen Armee* koje su objavljivane godišnje u Grazu s podacima o umirovljenim časnicima i njihovim aktivnostima nakon umirovljenja.

U izvorima su dani podaci o svakom broju ili godini publikacije iz koje su korišteni podaci za dr. Ivana Kalčića, zbirno po nazivu publikacije.

5 Digitalizirane stare novine i časopisi omogućavaju brzo pretraživanje po ključnim riječima. Autor je koristio internetske portale u Hrvatskoj (Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, <http://dnc.nsk.hr/>; Istarske novine online, <https://ino.com.hr/>; Sveučilište Juraj Dobrila, https://ino.unipu.hr/data/nasa_sloga); Sloveniji (Digitalna knjižnica Slovenije, <https://www.dlib.si/>); Austriji (ANNO – Österreichische Nationalbibliothek, <https://anno.onb.ac.at/>); Mađarskoj (Könyvtár, <https://library.hungaricana.hu/>; Arcanum Diteca, <https://adt.arcanum.com/en/search/>) i Srbiji (Pretraživa digitalna biblioteka, <https://pretraziva.rs/pretraga>).

6 Prof. Izidor Kalčić iz Mučići (23. 3. 1957. –) i Tea Jušić rođena Kalčić (19. 4. 1957. –) iz Opatije (koja je autoru dozvolila skeniranje obiteljske fotografije dr. Kalčića i te njegovih svjedodžbi iz Pučke škole i Pazinske gimnazije).

7 Prof. dr. Nedok, Aleksandar (rođen u Beogradu 10. rujna 1925.), umirovljeni liječnik, specijalist interne medicine, primarijus i doktor medicinskih nauka Sveučilišta u Beogradu, znanstveni savjetnik Medicinskog fakulteta u Beogradu.

iz Beograda i dokumentima Arhiva Vojvodine iz Novog Sada⁸, autor je za Ivana Kalčića iz Lipe samostalno, a za Ivana Kalčića iz Malog Brguda zajedno s dr. Aleksandrom Nedokom uspio prikupiti podatke koji će pružiti uvid u dvije neobične životne priče koje zaslužuju da budu sačuvane od zaborava tako da se s njima upozna šira javnost.

Oba Ivana Kalčića (kojima se bavi ovaj rad) potekla su iz tada susjednih ruralnih mjesta na sjeverozapadu današnje Općine Matulji (Primorsko-goranska županija)⁹ u kojima je to prezime u 19. stoljeću bilo zastupljeno gotovo u petini kućnih brojeva i gdje se je nalazilo više Kalčića nego u svim drugim dijelovima Kastavštine i Liburnije.

Bio je osnivač prve srpske (i jugoslavenske) koronarne jedinice u Beogradu 1970. godine, desetak godina direktor Zavoda za hitna interna i cerebrovaskularna oboljenja (danas bolnica Sveti Sava u Beogradu), znanstveni savjetnik Medicinskog fakulteta, osnivač i prvi načelnik Odeljenja hitne kardiologije Urgentnog centra Srbije u Beogradu. Redoviti je član Akademije medicinskih znanosti Srpskog liječničkog društva i Akademije znanosti u New Yorku.

Autor je 10 knjiga te više od 60 znanstvenih radova objavljenih u domaćim (srpskim i slovenskim) i stranim časopisima.

Od umirovljenja 1990. godine intenzivno se bavi istraživanjem povijesti srpskog vojnog saniteta uz koji je i obiteljski vezan jer je njegov pradjed, Slovenac Štefan Nedok (Selo Vogričevci kod Ljutomera, 23. 12. 1828. – Beograd, 16. 5. 1878.) 1864. godine stupio u službu vojnog saniteta Kneževine Srbije na poziv ministra vojnog Hipolita Mondena, francuskog artiljerijskog majora i srpskog pukovnika (Štefan je umro od posljedica bolesti i iscrpljenosti tijekom turskih ratova s činom majora, a posmrtno je promaknut u čin sanitetskog potpukovnika).

Prof. dr. Nedoka smatra se najboljim poznavateljem srpskog vojnog saniteta u razdoblju balkanskih ratova i Prvog svjetskog rata. On i dalje istražuje i piše, sada već u 98. godini života. Posljednje knjige koje je objavio o ovoj temi jesu *Švajcarski lekari u Srbiji u vreme balkanskih i Velikog rata 1912. – 1915.* (2023.), *Srpski vojni sanitet (od Cera do Celovca) jul 1914. – jun 1919.* (2022.), *Rat Srbije sa Austrougarskom 1914.* (2021.), *Vido* (2021.), *Balkanski ratovi 1912. – 1913.* (2012.).

Dobitnik je brojnih priznanja, Srebrnog i Zlatnog ordena rada, Medalje zasluga za narod, Medalje 30 godina JNA, Povelje i Velikog pečata Srpskog lekarskog društva, Prve i druge nagrade Zaklade za novinarstvo Dragoljub Dudić, a dobitnik je i nagrade Dr. Vladan Đorđević za životno djelo i razvoj srpske medicinske historiografije Sekcije za povijest medicine Srpskog liječničkog društva.

Podaci o A. Nedoku preuzeti su s internetskih portala *E-knjižara Prometej* (Aleksandar S. Nedok, bez navedene godine) i *Galaksija nova* (Stojiljković 2017).

Podaci o Štefanu (Stefanu) Nedoku preuzeti su sa *sr.wikipedia* („Štefan Nedok“) i Vojnosanitetskog pregleda 2014 (Nedok 2013).

8 U Arhivu Vojvodine u Novom Sadu pohranjena su dva personalna dosjea dr. Ivana Kalčića iz Malog Brguda, prvi u Fondu 126/1, Kraljevska banska uprava Dunavske banovine Novi Sad, Opšte odeljenje (u izvorima počinje s oznakom AV 126/1) i drugi u Fondu 126/6 Kraljevska banska uprava Dunavske banovine Novi Sad, Odeljenje za socijalnu politiku i narodno zdravlje (u izvorima počinje s oznakom AV 126/6). Skenirani dijelovi tih dosjea dostavljeni autoru imaju oko 220 listova, većinom pisanih sitnim, teško čitljivim rukopisom na ćirilici. U izvorima su navedeni pojedinačni dokumenti koji su korišteni u pripremi biografije dr. Ivana Kalčića, s početnim oznakama AV 126/1 ili AV 126/2 prema tome u kojem se od dosjea navedeni dokument nalazi.

9 U 19. stoljeću Lipa i Mali Brgud bili su neposredno povezani pješačkim putem koji je bio dio poštanskog puta od Lipe prema Pazinu (preko Rukavca, Vasanske, Veprinca, Vranja, Paza i Cerovlja).

1.1. Općenito o prezimenu Kalčić

Prema podacima iz popisa stanovništva 2021. godine u Hrvatskoj žive ukupno 524 osobe s ovim prezimenom. Autor je utvrdio da je prezime prisutno i u Sloveniji, Mađarskoj, Srbiji i Slovačkoj.¹⁰

Više od dvije trećine svih Kalčića u Hrvatskoj nalazi se u dvjema županijama, Primorsko-goranskoj i Istarskoj.

U Primorsko-goranskoj županiji jezgre prezimena Kalčić nalaze se na trima lokalitetima, u mjestima Lipa i Mali Brgud te u zaseocima u zaleđu Mošćeničke Drage (Potoki, Stran kod Sučići, Trebišće i Kraj). U Istarskoj županiji prezime se može naći u većem broju mjesta, no najviše na području Pule i Barbanštine.

Svi Kalčići iz Lipe, Malog Brguda i zaleđa Mošćenica, kao i oni koji su iz tih mjesta migrirali u druga mjesta Kastavštine i Liburnije i tamo stvorili nove obitelji, upisani su u rodoslovnu bazu Rodoslovnog centra Kastavštine i Liburnije u kojoj se prezime pojavljuje u oblicima Calcich (1003 osobe), Kalčić (1002 osobe), Kalcich (38 osoba), Kalčić (6 osoba) i Kalcić (1 osoba). U ovoj bazi najstariji je upis prezimena od 26. prosinca 1639., kada je u knjigu krštenih Župe sv. Vida u Rijeci upisan Stephanus, sin Joannesa i Catharine Calcich (nažalost, iz knjige nije vidljivo mjesto rođenja oca). Najstariji upis za područje Lipe i Malog Brguda nalazi u Matičnoj knjizi rođenih župe Jelšane za razdoblje 1700. – 1758., a upisan je 25. lipnja 1700., kada je krštena Marina, kći Antonia i Marine Calcich iz Lipe i 24. srpnja 1735., kada je kršten Jacobus, sin Matije Kalčića i Apolonije iz Malog Brguda¹¹. Najstariji upis na području Mošćenica jest u prvoj knjizi Statusa animaruma¹² za Mošćenice pod kbr. 192. (Ž Mošč SA), a upisani su Andrea Calcich rođ. 2. listopada 1748. i njegova obitelj.

Status animarum Lipa (ŠAK Ž Jel, SA2) pokazuje da su Kalčići u Lipi od početka do sredine 19. stoljeća naseljavali 11 kućnih brojeva od ukupno 62 kućna broja, dok Status animarum za Mali Brgud (Ž Brgud SA) pokazuje da Kalčići sredinom 19. stoljeća u Malom Brgudu naseljavaju pet kućnih brojeva od 23 kućna broja (do kraja stoljeća taj broj raste na osam kućnih brojeva), a Status animarum Mošćenica iz polovice 18. stoljeća pokazuje da Kalčići naseljavaju osam kućnih brojeva od ukupno 331 kućnog broja.

Podaci iz popisa iz 1946. godine (Bratulić i Šimunović 1946) kazuju da je tada u Lipi od ukupno 69 obitelji njih šest nosilo prezime Kalčić, u Malom Brgudu od 29 obitelji bilo je njih pet, dok su na području Mošćeničke Drage Kalčići

10 Pretražujući digitalizirane stare novine i baze useljenika u SAD, autor prezime Kalčić nalazi u Hrvatskoj, na području Primorsko-goranske i Istarske županije, Duge Rese, Karlovca, Ravne Gore, Žumberka, Zagreba, Varaždina i Slavonije.

11 Matična knjiga krštenih Jelšane 1700. – 1758. sadržava sve rođene u Lipi. U nju je upisan samo manji dio rođenih u Malom i Velikom Brgudu, i to oni koji su željeli obaviti krštenje ili vjenčanje u glavnoj župnoj crkvi, a ne u kapelaniji Brgud (Kapelanija Brgud imala je vlastite matične knjige, no te knjige nisu sačuvane za razdoblje prije 1785. godine).

12 Crkvena knjiga Status animarum vodi se po župama za svako mjesto zasebno i sadrži popis osoba po kućnim brojevima (s datumom rođenja, vjenčanja i smrti, a često sadrži i druge napomene). Još se naziva i Popis duša ili Stališ duša.

prisutni u sljedećim zaseocima: u Potokima u četirima od 13 obitelji, u Selcu u dvjema od 18 obitelji, u Stranu kod Sučići u jednoj od 15 obitelji, u Trebišću jedina obitelj te po jedna obitelj bila je i u Kraju i u M. Dragi. Iz istog popisa vidi se da se Kalčići nalaze i u Šapjanama (3 obitelji), Pasjaku (3 obitelji), Opatiji (4 obitelji) te po jedna obitelj u Cresu, Rupci, Bregima, Perenićima, Permanima, Lovranu, Konjskom, Lovranskoj Dragi, M. Dragi i Poljanama (rasprostranjenost prezimena u ovim potonjim mjestima rezultat je migracija iz prethodno spomenuta tri centra). Na području Istre živi 69 obitelji Kalčić, najviše je njih u gradu Puli (30), pet obitelji živi u okolici Pule i 14 obitelji u selima Barbanštine¹³.

1.2. Osnovni podaci o Lipi

Selo Lipa, s 42 kućanstva i 109 stanovnika (popis stanovništva i kućanstava 2021.), smješteno je neposredno uz granicu Hrvatske i Slovenije – udaljeno je dva kilometra od graničnog prijelaza Rupa na cesti Rupa – Lipa – Klana – Marčelji – Saršoni – Rijeka (Ž5017, dio nekadašnje Petrolejske ceste koja je od Rupe preko Škalnice, Marčelja i Grohova vodila do Pašca)¹⁴. Dana 30. travnja 1943. selo su do temelja spalili fašisti i nacisti ubivši sve osobe koje su zatekli u selu, njih 269. Od kraja četrdesetih i tijekom pedesetih godina prošlog stoljeća preživjeli mještani vraćaju se i počinju obnavljati Lipu, no danas u Lipi živi svega jedna četvrtina od broja stanovnika prije pokolja (po popisu iz 1931. Lipa je imala 437 stanovnika).

U 18. i 19. stoljeću Lipa je bilo mjesto u kojemu su ljudi živjeli isključivo od poljoprivrede, ali i važno mjesto na granici triju geografskih cjelina (Brkina, Primorja i Ćićarije) jer kroz nju prolaze glavni prometni pravac s jedne strane iz Trsta, a s druge strane iz Ljubljane i Postojne prema Rijeci. U vremenu od 1756.¹⁵ do 1865. godine u Lipi je bila smještena i pošta s upravnikom pošte, dva postiljona koji upravljaju s trima kočijama i 12 konja na poštanskim linijama iz Trsta, Postojne i Ljubljane prema Rijeci¹⁶. U Lipi je i stajalište brze putničke diližanse (*der tägliche Eilwagenod*) na redovnoj liniji Trst – Rijeka (uz Lipu, stajališta su i u Materiji te Castelnuovu – Podgradu). U vrijeme dok je važno prometno mjesto, Lipa ima 1818. godine 349 stanovnika (Bratulić 1978) a 1857. godine 527 stanovnika (DSZ naselja 1857-2001). Prometni značaj oduzima joj 1865. godine izgradnja novog prometnog pravca, ceste Jelšane – Rupa – Permani – Jušići – Kastav pa se te godine zatvara i pošta u Lipi koja se premješta uz novu cestu u Permane. Na novu cestu odmah se premješta i promet putničke

13 Na području Pule u naseljima Juršići, Cirka, Stancija Paradiž i Fažana. Na području Barbanštine u naseljima Šugari, Koromani, Prhati, Regulici i Špadići, s time što je u naselju Regulici svih osam obitelji imalo prezime Kalčić.

14 Do 1974. godine cesta je prolazila kroz Lipu, no izgradnjom zaobilaznice izmještena je nekoliko stotina metara izvan sela.

15 Po nekim autorima (Jurišević 1981: 45) pošta je u Lipi postojala i prije 1756. godine.

16 Godine 1863. u Istri je bilo svega 11 poštanskih stanica: „Poststationen und Postmeister sind in Buje, Capodistria, Castelnuovo, Czernilza, Digiia.no, Giuiino, Lippa, Metaria, Pisino, Pola, Rovigno und Visinada“ (*Istrien* 1863: 175).

diližanse. Od 1814. do 1868. godine Lipa spada pod Kotar Podgrad (od 1832. do 1833. sjedište Kotara formalno je preseljeno u Lipu te mu je promijenjeno i ime u Kotar Lipa). Lipa je sjedište Glavne općine Lipa kojoj pripada devet podopćina: Lipa i Rupa; Jelšane i Dolenje; Novokračina i Nova Vas; Zabiče, Podgrad i Fabče; Klana i Studena; Lisac, Sušak i Škalnica; Veli Brgud i Mali Brgud; Vele Brce i Male Brce; Šapjane i Pasjak. Od 1868. godine Lipa je dio Općine Jelšane u Kotaru Volosko (DAR Podgrad; DAR Volosko). Između dvaju svjetskih ratova, za vrijeme talijanske vlasti, spada pod Općinu Matulji, neposredno nakon Drugog svjetskog rata pod Općinu Jurdani, od 1952. do 1993. godine pod Općinu Opatija, a od 1993. godine dio je Općine Matulji.

Lipa ima staru crkvu i groblje (kapela sv. Jelene križarice spominje se u starim dokumentima još 1666. godine). Staro groblje uz crkvu ne upotrebljava se više od 100 godina, a pokojnici se pokapaju na groblju u Jelšanama. U crkvenoj organizaciji Lipa je do 1957. godine pripadala Župi Jelšane u Sloveniji, a nakon toga novoformiranoj Župi Šapjane. Narodna škola na hrvatskom jeziku otvorena je 1885. godine. Danas je u zgradi škole smješten Memorijalni centar Lipa pamti.

1.3. Osnovni podaci o Malom Brgudu

Do Malog Brguda, naselja s 49 kućanstava i 127 stanovnika (popis stanovništva 2021.), dolazi se cestom koja od Permana vodi do Muna i dalje preko Ćićarije do Buzeta. Na toj cesti s desne strane, nakon jednog, odnosno dva kilometra od Permana odvojeci su za Mali Brgud. Selo nema vlastitu crkvu i groblje, već njegovi stanovnici idu u crkvu i koriste se grobljem u Velom Brgudu, a od izgradnje škole u Velom Brgudu 1883. godine, njihova djeca pohađaju tu školu. Veli i Mali Brgud smješteni su u istoj katastarskoj općini Brgud, no nastali su neovisno jedan od drugoga, što se može zaključiti i po prezimenima koja su u tim dvama mjestima prevladavala u 18. i 19. stoljeću (u Malom Brgudu to su prezimena Iskra, Kalčić, Štemberger, Kršul i Batista, u Velom Brgudu Afrić, Hrvat, Jelačić, Gregorić, Kršul, Radan, Stipanić, Stambul, Ujčić; tek u 19. stoljeću počinje miješanje prezimena između ovih dvaju sela). Razlikovao im se i jezik jer se u Velom Brgudu govorilo čakavskom ikavicom, a u Malom Brgudu čakavskom (kastavskom) ekavicom.

U 18. stoljeću Mali Brgud bio je na glavnom putu koji je od Kopra preko Rižarne, Čnog Kala, Podgorja, Jelovica, Vodica, Muna, Žejana, Velog Brguda, Malog Brguda i Permana vodio prema Kastvu (kroz šumu Lužina) i dalje prema Rijeci. Izgradnjom kvalitetnijih cesta početkom 19. stoljeća taj se put prestao upotrebljavati. Godine 1818. selo je imalo 16 kućnih brojeva i 75 stanovnika (Bratulić 1978), a krajem stoljeća (1900. g.) imalo je 28 kućnih brojeva i 140 stanovnika (DZS naselja 1857-2001) koji su živjeli isključivo od poljoprivrede. Od 1814. do 1868. godine dio je Općine Brgud u Glavnoj općini Lipa u Kotaru Podgrad. Od 1868. godine dio je Kotara Volosko i Općine Kastav s pridruženim općinama Brgud, Klana, Lisac, Studena i Škalnica (DAR Podgrad; DAR Volosko). Između dvaju svjetskih ratova, za vrijeme talijanske vlasti, spada pod Općinu

Matulji, neposredno nakon Drugog svjetskog rata pod Općinu Jurdani, od 1952. do 1993. godine pod Općinu Opatija, a od 1993. godine dio je Općine Matulji.

2. Dr. Ivan Kalčić Barela iz Lipe

(Lipa, 23. svibnja 1842. – Mihalyfa, Ugarska, 25. svibnja 1908.)¹⁷

Slika 1. Dr. Ivan Kalčić iz Lipe
(1842. – 1908.)

Figure 1. Doctor Ivan Kalcic from
Lipa (1842–1908)

Dr. Ivan Kalčić Barela, vojni liječnik i domoljub zaslužan za otvaranje osnovne škole u Lipi 1884. godine, rođen je u Lipi 23. svibnja 1842. godine, a umro u Mihalyfi, Ugarska, 25. svibnja 1908. godine.

Roditelji su mu bili Mathias Calcich (3. siječnja 1793. – 24. veljače 1868.), vinaradar i trgovac vinom, i Marija rođ. Bernetić (3. kolovoza 1797. – 18. veljače 1871.) iz Lipe 38 (kućni nadimak Barela). Rođen je mnogo kasnije od starije braće i sestara, kada je majka imala 45, a otac 49 godina. Najstariji brat Matija tada je imao 25 godina, već je tri godine bio oženjen i imao dvoje djece. Bio je drugo dijete s imenom Joannes (Ivan) – prvi Ivan, rođen 20. 1. 1840., umro je prije 1842. godine (Porodično stablo obitelji Kalčić-Barela iz Lipe 38, 2023.) Kao najmlađe od desetero djece u obitelji, upućen je da završi škole i da se školuje za svećenika.

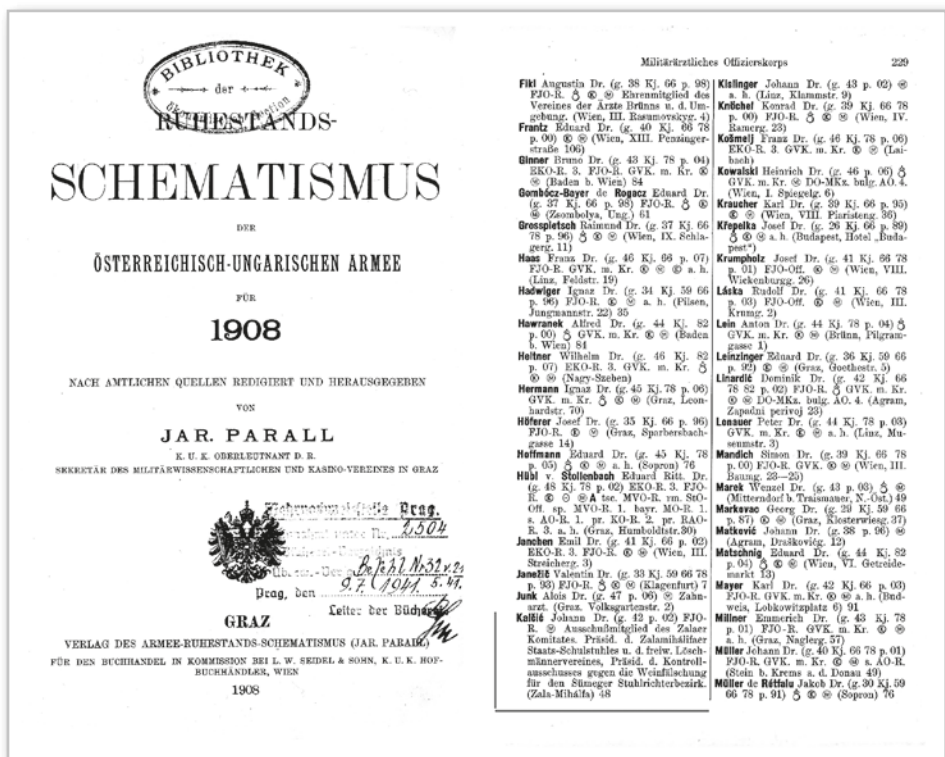
Završio je gimnaziju u Rijeci 1863. godine (Dugački 2005) i upisao bogosloviju u Gorici, ali je napušta te se prebacuje na studij medicine na vojnoj medi-

17 Na izložbenom panou u Memorijalnom centru u Lipi o hrvatskoj školi u Lipi otvorenoj 1885. godine (Memorijalni centar Lipa pamti) navedeno je da je škola otvorena zahvaljujući nastojanjima i sredstvima koja je prikupio dr. Ivan Kalčić Barela koji se 1839. godine rodio u Lipi. O njemu je nadalje napisano da je završio gimnaziju u Rijeci, započeo i prekinuo studij teologije u Gorici te da se potom prebacio na studij medicine u Beču, zbog čega ga se obitelj odrekla, da je bio ugledni internist i dvorski liječnik koji se oženio ugarskom groficom i ušao u plemićke krugove, no da svejedno nije zaboravio rodni kraj te je osnovao i fond za dodjelu besplatnih udžbenika djeci Lipe.

Od drugih izvora treba spomenuti prvog učitelja u Lipi, Ernesta Jelušića, koji je u vrijeme smrti dr. Kalčića bio glavni urednik *Narodne prosvjete* iz Pule i koji je 1908. godine objavio nekrolog s vrlo malo biografskih podataka (Jelušić 1908). Godine 1982. o njemu je pisala i *Opatijska komuna* u broju 34 od 24. 12. 1982. (Glogović 1982).

Uvršten je i u *Hrvatski biografski leksikon*, no s pogrešnim datumom rođenja (Dugački 2005). Mnogi podaci o njemu bili su nepoznati ili netočni (datum rođenja, tko su mu bili roditelji, podaci o profesionalnoj karijeri i privatnom životu). Zaslugom Stanka Iskre, Lipljana koji živi u Lovranu, prije manje od 10 godina došlo se do dokumenta s datumom njegove smrti (Izvod iz MKU).

Sve ranije navedeno bilo je za biografiju premalo, a dobrim dijelom i netočno.

Slika 2. Brošura s popisom umirovljenih časnika vojske Austro-Ugarske Monarhije i detaljnim podacima o svakom od njih. Na prikazanom su popisu časnici vojnog saniteta, a na primjeru dr. Kalčića vidi se da je Ministarstvo pratilo i bilježilo aktivnosti kojima se oni bave nakon umirovljenja.

Figure 2. A brochure listing retired military officers of the Austro-Hungarian Monarchy and providing detailed data on each of them. The presented list includes military medical officers, and the example of doctor Kalčić shows that the Ministry monitored and recorded the activities they were engaged in after the retirement.

cinskoj akademiji, K. k. Militar-Zoglinge der medicinisch-chirurgischen Josephs Akademie, u Beču. Školovanje završava 1869. godine u dobi od 27 godina.

Cijeli radni vijek (od listopada 1869. godine do kraja 1902. godine) proveo je u vojnom sanitetu Austro-Ugarske Monarhije, napredujući od višeg liječnika (1869. – 1871.) do pukovnijskog liječnika 2. klase (1871. – 1885.), pukovnijskog liječnika 1. klase (1885. – 1894.), stožernog liječnika (1894. – 1899.) i do višeg stožernog liječnika 1. klase (od 1. studenoga 1901.). Bio je glavni liječnik IV. odjela 16. Garnizonske bolnice u Budimpešti (1897. – 1901.) te komandant iste bolnice (od studenoga 1901. do umirovljenja)¹⁸.

18 Rasporedi po vojnim jedinicama: Garnizonska bolnica u Trstu (10. 12. 1869. – 30. 5. 1870); 6. pogranična pješačka pukovnija sa sjedištem u Bjelovaru (1. 6. 1870. – 30. 9. 1871.); 4. husarska pukovnija sa sjedištem u Kestelu, Ugarska (1. 10. 1871. – 31. 3. 1877.), rezervna komanda 77. pješačke pukovnice sa sjedištem u Samboru, Galičija (1. 4. 1877. – 30. 9. 1877.), 4. bataljon 2. inženjerske pukovnije sa sjedištem u Budimpešti (1. 10. 1877. – 31. 1. 1879.),

Slika 3. Razglednica Lipe s početka 20. stoljeća

Figure 3. A postcard of Lipa from the beginning of the 20th century

Službovao je u brojnim mjestima Monarhije kao što su: Trst, Bjelovar, Keszthély (Kestel, Mađarska), Sambor (Sambir, Ukrajina), Königgrätz (Hralec Kralove, Češka), Stolac (BIH), Gyöngyös (Đunđuš, Mađarska), Stuhlweisenburg (Székesfehérvár, Stolni Biograd, Mađarska), Varaždin, Budimpešta, Veliki Varadin (Oradea, Rumunjska, mađ. ime Nagyvárad) i Krakow (Poljska).

Odlikovan je Ordenom Franje Josipa s viteškim križem i brončanom spomen-medaljom za oružane snage¹⁹.

Bio je aktivan član Liečničkog zbora Kraljevine Hrvatske i Slavonije te inovator (u Liečničkom Viestniku tog Liečničkog zbora objavio je 1898. godine stručni rad „Prenosivo dalekojavljalo (telephon) za odkrinkati tobožnju jednušnu gluhost“) (Kalčić 1898).

Dana 30. ožujka 1878. oženio je mađarsku plemkinju Irene Leontin Anóniu Besseney de Galántha²⁰, s kojom je imao dvoje djece, sina Iwana (nije naden datum rođenja, postigao zavidnu vojnu karijeru u generalštabu austrougarske vojske) i kćer Irén (r. 1879. ili 1880., umrla od upale pluća 13. veljače 1917.

3. bataljon tirolske lovačke pukovnije, sjedište u Stolcu, Bosna (1. 2. 1879. – 10. 10. 1879.), 12. husarska pukovnija sa sjedištem u Đunđušu, Ugarska (1. 11. 1879. – 30. 4. 1882.) i 5. ugarska (hrvatska) konjička pukovnija sa sjedištem u Stolnom Biogradu, Ugarska, odnosno od 1887. godine u Varaždinu (1. 5. 1882. – 30. 10. 1892.), Garnizonska bolnica u Budimpešti (1. 11. 1892. – kraj 1902.).

19 Franz-Josef – Ritterkeutz, FJO-R (dodijeljeno između 1902. i 1905. godine) i Bronzene jubiläums-Erinnerung Medaille für die bewaffnete Macht (dodijeljeno 1900. godine).

20 Irene je rođena 6. 3. 1852. u Zalaszentóu, Zala, Ugarska, a umrla je 15. (16.?) 2. 1907. u Mihályfi, Zala, Ugarska (u dokumentima se njeno ime pojavljuje i u obliku Irén).

Obitelj Besseney de Galántha bili su plemići, zemljoposjednici koji su dali brojne suce (među njima je bio i Irenin djed), svećenike, političare i druge važne osobe iz ugarske povijesti. Plemstvo su stekli 1425. godine te od tada imaju i obiteljski grb („Besseney Galanhai“ 1905).

u Budimpešti). Obitelj je bila stalno nastanjena na imanju u Mihalyfi, Zala (430 km od Budimpešte), no dr. Ivan Kalčić posjedovao je i dva stana u Budimpešti; u jednom od njih i živi tijekom rada u Garnizonskoj bolnici.

Nakon umirovljenja stalno je živio u Mihályfi i bio aktivno uključen u društveni život tog mjesta, okruga Zala i Sumeger: 20. listopada 1904. izabran je u Odbor okruga Zala (najviše tijelo, skupština) kao predstavnik Mihalyfe, godine 1908. član je Gospodarskog odbora Okruga Zala, predsjednik školskog odbora zalamihalifске škole te predsjednik Nadzornog odbora protiv krivotvorenja vina za okrug Sumeger. Iste godine sudjeluje u akciji prikupljanja priloga za podizanje spomenika Laszlu Csányju u Zalaegerszegu²¹.

Umro je u Mihalyfi 28. svibnja 1908. od moždanog udara, u trenutku dok je preuređivao obiteljsko imanje.

Bio je domoljub cijenjen u Istri i Sloveniji²² te je financijski potpomagao narodna društva u Istri i svoju Lipu. Narodne ideje usadio mu je Fran Kurelac te profesori Riječke gimnazije tako da je kasnije svrstavan u red riječkih đaka koji su postali zaslužni slovenski domoljubi: svećenika Marka Valesa iz Št. Petra pri Gorici, dvorskog savjetnika Trnovca, ravnatelja Starea i mnogih drugih (Bilc 1905). Prvi zapis o njegovu domoljublju (Novice 1867) potječe sa svečane proslave otvaranja čitaonice u Jelšanama na kojoj je pročitano pismo podrške na slovenskom jeziku koje su potpisali on i svi istarski Slovenci koji se školuju u Beču.

Prema Ernestu Jelušiću (1908), dr. Ivan Kalčić bio je duboko privržen Lipi i Istri. U Lipu je često navraćao i pomagao joj na brojne načine. Njegovim posredstvom 1884. godine u Lipi je kupljena zgrada bivše pošte kako bi se u njoj uredila škola i uz nju vrt za školske svrhe. On sam kupio je školske klupe i druge potrepštine te omogućio da škola započne s radom 1885. godine. Oporučno je ostavio 12 000 kruna „za stipendiranje mladića njegova roda rođene u Lipi a ako takvih ne bi bilo za mladiće rođene u Lipi, kojegagod imena bili” (Jelušić 1908: 125).

Narodna sloga, tršćanske novine na hrvatskom jeziku, bilježe dio njegovih dobročinstava: 1884. godine potpomogao je otvaranje Narodne čitaonice u Jelšanama donacijom od 10 kruna („Jelšane meseca junija 1884“ 1884), njegov mu nećak 1897. godine, u ime svih Lipljana i osobno, zahvaljuje na potpori za školu od 200 forinti, potpori za školsku djecu 1896. godine u iznosu od 75 forinti, za nabavu crkvenog svijećnjaka crkvi u Lipi 1896. godine u vrijednosti od 150 forinti te na potpori za neku školu na Kastavštini u iznosu od 75 forinti (Kalčić-Barela 1897). Uplaćivao je donacije za Bratovšćinu hrvatskih ljudi u

21 Vijest objavljena u novinama *Magyar Paizs* iz Zalaegerszega upravo na dan njegove smrti (Paraszthy 1908).

22 Informacije o tome nalazimo u novinama *Danica* Ljubljana (Bilc 1905), *Novice – Kmetijske in rukodelne novice* Ljubljana („Iz Jelšan 5. marca (Slovesnost pri prvi besedi v čitalnici“ 1867), *Naša sloga* Trst („Jelšane mjeseca junija 1884“ 1884; Grosman 1890; Kalčić, 1897; „XXV. Glavna skupština Bratovšćine hrvatskih ljudi u Istri, obdržavane dne 6. oktobra 1898.“ 1898; „Istarski Hrvati“ 1899; „Bratovšćina hrv. ljudi u Istri“ 1902; „Dopisnica uprave“ 1903; „Za djačko prip. Društvo u Pazinu 1905; „*Dr. Ivan Kalčić“ 1908; Kalčić 1908) i *Narodna prosvjeta* Pula (Jelušić 1908).

Istri i za Dobrovoljno pripomoćno društvo za djecu u Pazinu, bio je pretplaćen na *Našu slogu*, a pretplatu je plaćao i za svoju obitelj u Lipi.

Njegov sin u osmrtnici objavljenj 11. 6. 1908. u *Našoj slogi* piše: „Kako je ljubio svoj narod i rodnu grudu to se jasno vidi iz toga, da joj je ostao uvijek vjeran sin, premda su ga odnošnji i njegov stalež silili, da gotovo sav svoj život sprovede daleko od miloga mu zavičaja. Uvijek se je tužio, da ona mnoga dobra djela, što ih je za čitavog života svuda ali osobito ovdje u svojem zadnjem bora-vištu [u Mihalyfi, Mađarska, op. a.] počinio, nije mogao iskazati svojem narodu već samo tudjemu. Jer plemenita mu duša nije nikada pitala, dali je tko rodjak ili tudjinac, prijatelj ili neprijatelj, on je u svakom vidio bližnjega te ga kao takova pomagao, gdje je samo mogao“ (Kalčić 1908: 1).

Podatak o tome da ga se obitelj odrekla nakon što je napustio studij bogoslovije u Gorici, koji je naveden na panou Memorijalnog centra u Lipi i koji je prisutan i u usmenoj predaji u Lipi, nije bilo moguće provjeriti, no on može biti samo djelomično točan (moguće je da su ga se odrekli otac i majka koji su rano i umrli 1868., odnosno 1871. godine) jer je za brojnih dolazaka u Lipu on boravio u kući svojeg nećaka Antona (Lipa 70) u kojoj je bila uređena soba samo za njega.

3. Dr. Ivan Kalčić iz Malog Brguda (Mali Brgud, 25. lipnja 1888. – Smederevo, 5. lipnja 1941.)

Dr. Ivan Kalčić, sudionik Prvog svjetskog rata, dobrovoljac srpske vojske, liječnik, rođen je u Malom Brgudu 25. lipnja 1888., a umro je u Smederevu 5. lipnja 1941.

Bio je treće od desetoro djece Valentina Kalčića (1860. – 1915.) i Marije, rođ. Puž (Zaluki, 1861. – 1941.). Valentinov otac bio je zemljoradnik i čuven, na-daleko poznat kresnik²³ kojeg su zvali Matić, Mali Mate ili Mali Matija,²⁴ a o koje-mu su i danas sačuvana sjećanja kod starijih stanovnika Kastavštine²⁵. Ne zemljo-radnja, već upravo posao kresnika, omogućili su Valentinu da 1909. godine izgradi

23 Kresnik, krsnik – osoba nadnaravnih moći koja to svojstvo stječe rođenjem, lovac na vukodlake, vampire, štrige (vještice) i druge zle sile, prisutan u usmenoj predaji u određenim krajevima Slovenije te u Istri, Hrvatskom primorju i na kvarnerskim otocima (Šešo 2009).

24 Ivo Jardas opisuje Valentina Kalčića, odnosno Malog Matiju „Ni bil malo, lego velik človek“ (Jardas 2022: 61) tako da njegov pseudonim Mali Matija potvrđuje da su njegove sposobnosti otkrivene vrlo rano u dječjačkoj dobi, dok je još bio mali sin svog oca Matije.

25 „Vas svet je gučal za Matića na Brgude, da j’ kresnik. Saki dan su se na trupi prihajali k njemu judi od seh mile krajih. Kega nisu mogli medihi zgojit, šal je kresniku Matiću na Brgud. Deju judi, ja j’ zgojil se z nekakovemi medižijami od travi čuda, bolniki, ki su prej sprovali si duhtori, si špitali i se lekarije. Ja, narod je paral, da duhtori ne moru zgojit od naštrapa, lego da to more samo kresnik. Zavín tega su judi hojevali k Matiću i velovali su, da će jih zgojit. Matić Kresnik da j’ po noćah komatil, utinut va kvatreh. Po križanja, kade ima stolišće zmamorija, da se j’ tukeval štrigami i s fudlaki.” (Jardas 1957: 106)

Slika 4. Dr. Ivan Kalčić iz M. Brguda (1888. – 1941.) sa suprugom Miroslavom u Kosjeriću 1924. g.

Figure 4. Doctor Ivan Kalčić from M. Brgud (1888. – 1941.) with his wife Miroslava in Kosjerić in 1924

radi kao medicinar. Nakon poraza austrougarske vojske u Kolubarskoj bitci i njezina povlačenja u Bosnu početkom prosinca 1914. godine on ostaje u III. rezervnoj bolnici u Valjevu s teškim ranjenicima i zaraznim bolesnicima, gdje je i zarobljen 2. prosinca 1914. Odmah dobrovoljno pristupa srpskoj vojsci i kao medicinar ostaje u istoj bolnici do ljeta 1915. godine, kada je premješten u veliku leskovačku vojnu bolnicu. Nakon poraza srpske vojske u njemačko-austrijskom napadu potpomognutom napadom bugarske i turske vojske na jugu Srbije, u prosincu 1915. godine s ostacima srpske vojske i vojnom bolnicom povlači se preko

velebnu kuću u Malom Brgudu²⁶ te da školuje čak trojicu od svojih šest sinova: jednog za trgovca, drugog za agronoma i trećeg za liječnika.

Ivan Kalčić završio je pučku školu u Velom Brgudu (1895. – 1901.) i potom Carsko-kraljevsku veliku državnu gimnaziju u Pazinu (1902. – 1910.)²⁷. Po završenoj gimnaziji služi vojni rok u Celju i u listopadu 1911. godine započinje studij medicine u Beču koji prekida u srpnju 1914. godine zbog mobilizacije uoči početka Prvog svjetskog rata (završenih šest semestara s položenim prvim rigo-rozom). Studij nastavlja tek nakon rata, u lipnju 1919. godine, u Pragu, gdje je i diplomirao 3. ožujka 1921. kao stipendist Ministarstva narodnog zdravlja Kraljevine SHS²⁸.

Životni put odredio mu je Prvi svjetski rat. U srpnju 1914. godine, neposredno prije početka rata, mobiliziran je u austrijsku stalnu vojsku, 3. rezervnu četu 5. domobranskog pješadijskog puka *Pula*²⁹, čiji je dio u rujnu 1914. godine poslan s 2. bataljonom puka na srpski front, gdje

26 Na kući je i danas natpis Vila Kalčić.

27 Razrednik i nastavnik bio mu je i pjesnik Vladimir Nazor.

28 Molba mu je odobrena zbog ratnih zasluga. U molbi za stipendiju navodi da je njegov rodni kraj okupiran od strane Italije i da je njegova porodica materijalno uništena zbog rata. Molbu je podržao i dr. Matko Laginja (AV 126/6 Kalcic 1919a).

29 Teritorijalna stalna vojska austrijskog dijela carevine, 5. Landwehrinfanterieregiment „Pola“, 3. ErstKomp.

Verlustliste | Popis gubitaka | Seznamek izgub | Lista delle perdite

VL. Nr.	VL. datum	Ime	Sarža	Vojačka enota	Pododdslek	Matična država	Okraj	Kraj	Leto rojstva	Poročilo
52	10/11/1914	Kalčić Johann	ErsRes.	II, Nr. 97	16. Komp.					vera.
88	30/12/1914	Kalčić Josef	Inf.	k. k. U.R. Nr. 37	4. Komp.	Istrien	Volosca	Molčeniće	1886	vera.
143	17/03/1915	Kalčić Johann	Inf.	II, Nr. 97	2. Komp.	Istrien	Volosca	Cestua	1891	Kriegsgef.
215	20/07/1915	Kalčić Franz Josef des Jakob	ErsRes.	k. k. U.R. Nr. 5	4. ErsKomp.	Istrien	Pola	Peroč Barhana	1894	Kriegsgef. (Hilf. Serbien.)
260	07/09/1915	Kalčić Johann	ErsRes.	k. k. U.R. Nr. 5	3. ErsKomp.	Istrien	Volosca	Kastna	1888	Kriegsgef. Reserve-Militärspital Nr. III an Valerio, Serbien.
286	07/10/1915	Kalčić Franz	Inf.	II, Nr. 87	18. Komp.	Istrien	Pinino		1893	vera.
382	26/02/1916	Kalčić Johann	Inf.	II, Nr. 97, zugetrifft: dem II, Nr. 17	9. Komp.	Istrien	Volosca	Lipa	1893	Kriegsgef.
424	25/05/1916	Kalčić Andreas	Latinf.	k. k. U.R. Nr. 5	4. ErsKomp.	Istrien	Volosca	Cestua	1892	Kriegsgef. Russland.
424	25/05/1916	Kalčić Geogor Leopold	ErsRes.				Capodistria	Maresego	1883	Kriegsgef. Asdanow, Gouvernement Smolensk Russland.
449	07/08/1916	Kalčić Josef	LatLdech.				Volosca	Lovrana	1896	vera.
477	14/10/1916	Kalčić Markus	Latinf.				Pinino		1895	vera, Kriegsgef. Russland.
506	23/12/1916	Kalčić Johann	Latinf.				Pinino		1875	Kriegsgef. Russland.
516	23/01/1917	Kalčić Johann	Inf.				Volosca	Jeliane	1894	vera.
533	09/03/1917	Kalčić Franz	Inf.				Pinino	Tupjak	1893	tot (11. 10. 1916).
536	14/03/1917	Kalčić Thomas	Latinf.				Paranzo		1876	vera.
596	06/07/1917	Kalčić Antoo	Schütze				Volosca	Jelochane	1882	Kriegsgef. Tschernbar Gouvernement Tschernbar Gouvernement Penna, Russland.
644	23/01/1918	Kalčić Josef	Latinf.				Pola		1897	gestorben (24. 11. 1917).
700	05/11/1918	Kalčić Tomas	Schütze				Paranzo		1876	vera.

Slika 5. Popis gubitaka austrougarske vojske u Prvom svjetskom ratu (poginuli, nestali i zarobljeni) s prezimenom Kalčić, početak istraživanja ratnog puta Ivana Kalčića iz Malog Brguda

Figure 5. List of losses suffered by the Austro-Hungarian army in the World War I (killed, missing, and captured) with the last name Kalčić, the beginning of the research on the war route of Ivan Kalčić from Mali Brgud

Albanija do Krfa. Nakon uspostave solunskog fronta prvo je postavljen za vršitelja dužnosti liječnika dijela III. armije (13. lipnja 1916.), a 1. srpnja 1917. za liječnika u II. odelenju Mostovi tren³⁰ (Inžinjersko odjeljenje, op. a.) I. armije te od 18. prosinca 1917. za liječnika odelenja Mostovi trena II. armije. Od 15. lipnja 1916. do kraja rata ima status v. d. liječnika, a 20. svibnja 1918. dobiva i oficirski čin (sanitetski pomoćnik 2. klase – sanitetski potporučnik)³¹. Iz vojne službe otpušten je na vlastiti zahtjev 30. travnja 1919. sa zvanjem pomoćnog liječnika kako bi nastavio studij medicine.

Kao dobrovoljcu srpske vojske u Prvom svjetskom ratu priznato mu je državljanstvo Kraljevine SHS³². Dana 11. ožujka 1932. priznat mu je status dobro-

30 Drugo inžinjersko odjeljenje.

31 Dr. A. Nedok u elektroničkoj pošti upućenoj autoru 23. kolovoza 2023. pojašnjava da su srpski državljani koji su bili liječnici u ratu dobivali podoficirski čin (podnarednici i narednici), dok su liječnici iz drugih zemalja dobivali oficirski čin (potporučnik) kako bi bili izjednačeni s austrougarskim liječnicima koji su taj čin stjecali odmah po završetku vojnih škola (Nedok 2023).

32 Tek 1936. godine priznato mu je državljanstvo po osnovi rođenja jer je njegova rodna općina Kastav bila dio Jugoslavije, iako je sam Mali Brgud, u kojem je rođen, od 1919. godine pripadao Kraljevini Italiji.

voljca neborca, a odlikovan je i Albanskom spomenicom. Dodijeljeno mu je i 5 hektara obradive zemlje u mjestu Batina na Dunavu (Nedok 2023), a 10. svibnja 1921. priznat mu je i ratni staž u sanitetu srpske vojske kao jednogodišnja obvezna bolnička liječnička praksa.

Poslijeratnu liječničku praksu započinje 10. travnja 1921. i ona traje neprekidno do njegove smrti 6. lipnja 1941. po brojnim mjestima na jugoistoku Kraljevine SHS i Jugoslavije³³. Od 13. travnja do 10. svibnja 1921. radio je kao pomoćni sekundarni liječnik Opće bolnice u Beogradu. Već 10. svibnja 1921. upućen je za sreskog liječnika Podgorskog sreza, Ohridski okrug (u mjesto Podgradec, do vraćanja istog Albaniji i potom u Ohrid), 4. studenoga 1921. postaje sreski liječnik Mitrovačkog sreza, Zvečanski okrug, a 30. svibnja 1922. sreski liječnik Crnogorskog sreza, Užički okrug (Kosjerić).

Dana 30. svibnja 1925. godine podnio je u Kosjeriću ostavku na državnu službu te je odmah i razdužen, no ministar je ostavku prihvatio tek 9. srpnja 1925. pa je dotad bio raspoređen kao sreski liječnik Donjopološkog sreza, Skopska oblast.

Usprkos ovom posljednjem rasporedu, već od 15. lipnja 1925. bio je zaposlen u Savezu zdravstvenih zadruga u Beogradu te radi u mjestima Banjani (od 15. lipnja 1925. do 23. listopada 1927.), Lajkovac (od 23. listopada 1927. do 1. studenoga 1928.), Lozovik (od 7. studenoga 1928. do 15. lipnja 1930.), Vranovo (od 15. lipnja 1930. do 1. kolovoza 1932.). Dana 7. srpnja 1932. postavljen je za liječnika volontera u Stanici za trahom u Stuparu, s time da od 5. prosinca 1932. u Građanskoj školi u Stuparu predaje i predmet Higijena (četiri sata tjedno), a od 15. prosinca 1932. i predmet Kemija (također četiri sata tjedno). Dana 18. ožujka 1933. raspoređen je za zamjenika općinskog liječnika u Laliću (do popune radnog mjesta). U Udruženoj zdravstvenoj općini Zmajevac raspoređen je 30. siječnja 1934. za banovinskog honorarnog liječnika, a od 21. veljače 1935. za banovinskog liječnika pripravnika. Dana 23. studenoga 1936. raspoređen je za banovinskog liječnika u Udruženoj zdravstvenoj općini Popovac, a dana 18. veljače 1939. unaprijeđen je u banovinskog liječnika VIII. grupe u istome mjestu. Dana 10. siječnja 1940. posljednji je put raspoređen za liječnika Udružene zdravstvene općine u Deliblatu, gdje radi do svoje smrti 5. lipnja 1941.

On i sin Miroslav poginuli su 5. lipnja 1941. godine u Smederevu kada je došao preuzeti plaću u upravi Dunavske banovine (koja je tada bila premještena iz Novog Sada u Smederevo). Tog se dana dogodila velika eksplozija municije uskladištene u staroj tvrđavi koja je usmrtila više od 1000 osoba³⁴. Njegovo nei-

33 Sva mjesta u kojima je radio nije bilo moguće utvrditi jer je odlukom o premještanju bio određen srez i okrug kamo se upućuje, ali ne i mjesto u kojemu će raditi.

34 Nakon kapitulacije Kraljevine Jugoslavije njemačke su vlasti s područja cijele Srbije prikupljale vojne eksplozive i skladištile ih u srednjovjekovnoj utvrdi u Smederevu na obali Dunava kako bi ih Dunavom otpremili u Njemačku na preradu. Tog je dana u Smederevu bio sajmeni dan i grad je bio prepun ljudi, ujedno je to bio i dan isplate plaća svima koji su bili zaposleni na području bivše Dunavske banovine (Vojvodina i Sjeverna Srbija). Na željezničkoj stanici stajao je vlak prepun putnika i mnogi su se još gurali da se ukrcaju u njega zbog čega je i kasnio njegov polazak. U tom trenutku (oko 13 sati) došlo je do samozapaljenja municije i stravične

КРАЉЕВИНА ЈУГОСЛАВИЈА
БАНОВИНА ДУНАВСКА

Посрпски
СЛУЖБЕНИЧКИ ЛИСТ

1) Презиме и име (породично и рођено) службеника: *И. Калчић*
Иван

2) Рођен у *Малог Бргуда* срез *Велоско (ица)* дана
25 -ог *јуна* 18 *осамдесет осам* год.)

3) Народност *Хрвати* вера *римо католичка*
завичајност *Насињат*

Звање у општинској служби: *18. августа 1933. поставен за
заметника општинског лекара у Малим Бргодима; 30. јануара 1934. за ванштетног
пољског лекара општинског лекара у Малим Бргодима; 31. фебруара
1935. постављен за ванштетног лекара у Малим Бргодима; др. др.
др. м.т.т. Јањевац.*

Место за фотографије службеника (сваке десете године)
(формат 5×7 см.)

			
--	--	--	--

Имена и десетине у броју година исписати словима.

Slika 6. Naslovnica personalnog dosjea dr. Ivana Kalčića iz Malog Brguda

Figure 6. Cover of the personal file of doctor Ivan Kalčić from Mali Brgud

eksplozije koja se čula i u 32 kilometra udaljenom Beogradu. Eksplozija je bila tako snažna da je vlak prepun putnika odletio u zrak. Svi su putnici u njemu raskomadani, uništeno je oko 90 % grada, a poginuo je i velik broj ljudi na sajmištu (među njima sin generala Milana Nedića, kasnijeg predsjednika kvislinške vlade). Sva trupla sahranjena su u nekoliko masovnih grobnica bezimernih, a samo je jedan manji dio poginulih identificiran i za njih su na grobnicama navedena imena, a među kojima je i ime Ivinog sina Miroslava. Pretpostavljamo da je u Smederevo došla cijela porodica dr. Ivana Kalčića te da su u trenutku eksplozije žena Miroslava i njihov 13-godišnji sin Miroslav bili zajedno, da je on poginuo, a ona preživjela i identificirala ga te da je slijedom toga njegovo ime upisano na grobnici. Dr. Ivo vjerojatno je bio odvojen od njih pa ga nakon eksplozije nije imao tko identificirati.

Točan broj poginulih nije nikada utvrđen. U raznim izvorima barata se s brojkom od 1000 do 2500 osoba, od čega ih je identificirano od 450 do 485.

dentificirano tijelo pokopano je na starom smederevskom groblju u zajedničkim grobnicama, dok se sinovljevo ime nalazi na nadgrobnoj ploči jedne od grobnica s upisanim imenima identificiranih stradalnika.

O njegovu privatnom životu zna se vrlo malo.

Dana 2. travnja 1921. oženio je u Pragu Čehinju Bedrišku Eichingerovu koja se u kasnijim dokumentima zove Miroslava (Bedriška je rođena u mjestu Petrovice – Kutna Hora 29. rujna 1895., otac joj je bio Jan Eichiger, tipograf, a majka Maria rođ. Gabrielna. Po zanimanju je bila računovotkinja (komptoiristka). Ivanov kum na vjenčanju bio je Janko Mavrović iz Kastva, student koji je u Pragu diplomirao nepuna dva mjeseca nakon Ivana Kalčića i za koga je u knjizi vjenčanih upisano da radi kao porodničar u mjestu Vršovice.

Zbog prirode posla obitelj je bila prisiljena stalno se seliti, a stanovali su u službenim stanovima u zdravstvenim stanicama u kojima je dr. Kalčić raspoređen. Kad je prihvatio mjesto liječnika volontera u Stanici za trahom u Stuparu, tražio je i dobio pravo da tijekom službe stanuje u stanu te stanice.

Bio je nizak čovjek (162 cm), duguljasta lica, smeđih očiju, crne kose, bez posebnih osobnih znakova.

Njegov liječnički dosje pokazuje da je bio ambiciozan, pravičan, pametan i odmjeren čovjek. U molbi za stipendiju od 24. ožujka 1919. piše kako ne može sam nastaviti školovanje jer se ne može vratiti u zavičaj koji je pod okupacijom Italije te navodi da ne može doći do svoje obitelji s kojom nije u vezi od dana unovačenja. Navode iz molbe potvrdio je i dr. Matko Laginja, tadašnji kraljevski povjerenik za Istru, s preporukom da mu se odobri stipendija. U pismu prosvjetnom inspektoratu od 2. ožujka 1921. požuruje isplatu ugovorenih troškova prijevoza i troškova nabave knjiga i odijela (koji su trebali biti isplaćeni 1919. godine) te ističe da je u Prag došao direktno sa srpske fronte gdje nije imao ni odsustva ni bolovanja, nije imao ni knjiga ni odijela, a ni sredstava da si ih nabavi pa je zato posudio novce i sada taj dug želi vratiti te konstatira „Danas pako zavisi o hitnoj isplati te svote, hoću li se odužiti ili sramotno odavde otići” (AV 126/6 Kalčić 1921a). Iz pisma se vidi da je bio visoko motiviran da što prije završi studij, da je završio šest mjeseci ranije od ugovorenog vremena kao i da je u nepunih šest mjeseci položio 12 ispita, uz napomenu da su mu se boravak u Pragu i polaganje ispita dodatno odužili zbog liječenja bolesti uha. Navodi kako očekuje da će Prag napustiti 1. travnja jer će tada otići u posjet svojim u Malom Brgradu radi vjenčanja i rješavanja nekih obiteljskih obveza te da za vrijeme školskih praznika u Pragu to nije mogao učiniti jer je praznike iskoristio za pohađanje ferijalnih semestara i kurseva.

Bio je aktivan u društvima Crvenog krsta Srbije te je 2. veljače 1926. i odlikovan srebrnom medaljom za rad na mjestu predsjednika Crvenog krsta u Kosjeriću.

4. Zaključak

Provedeno rodoslovno istraživanje i prikupljena iscrpna arhivska građa omogućili su da se sustavno i detaljno istraže i dokumentiraju biografije dvojice liječnika rođenih u 19. stoljeću u Lipi i Malom Brgudu o kojima se u njihovu rodnom kraju dosad znalo vrlo malo ili gotovo ništa.

Oba liječnika potekla su iz dvaju malih naselja Liburnijskog krasa. Od samog školovanja te tijekom kasnije profesionalne karijere iskazali su se kao vrijedni i marljivi ljudi koji su ostvarili velike karijere u vrlo teškim životnim uvjetima te obojica zaslužuju da budu zabilježeni kao dio naše lokalne i regionalne povijesti.

Izvori i literatura

a) Arhivska građa

1. AV 126/1 = Arhiv Vojvodine u Novom Sadu, Fond 126/1, *Kraljevska banska uprava Dunavske banovine Novi Sad, Opšte odelenje, Personalni dosije Kalčić Ivan, lekar:*
 - a. Službenički list dr. Ivana Kalčića (5 stranica)
 - b. Dioecesis Tergestino Justinoplitana in Litorale Austriaco, Ex Officio capelania et expositure Brgud (župni ured Brgud) rodni list od 22. 12. 1919. za Ivana Kalčića (upisan u knjigu krštenih I, strana 258), ovjereni prijepis
 - c. Društvo Crvenog Krsta Kraljevine SHS, dopis br. 1057 od 7. 2. 1926. kojim se dr. Ivan Kalčić odlikuje srebrnom medaljom, ovjereni prijepis
 - d. Kraljevska banska uprava Dunavske banovine, Novi Sad, odluka br. 1815 od 30. 1. 1934. o postavljanju za banovinskog honorarnog lekara u Zmajevcu, ovjereni prijepis
 - e. Kraljevska bačka uprava Dunavske banovine, Novi Sad, odluka br. 3437/35 od 21. 2. 1935. o postavljanju za banovinskog lekara – pripravnika u VIII. položajnoj grupi u Zmajevcu, ovjereni prijepis
 - f. Kraljevska banska uprava Dunavske banovine, Novi Sad, odluka br. 20788 od 23. 9. 1936. o premeštanju iz Udružene zdrav. opštine u Zmajevcu u Udruženu zdrav. opš. Popovac, ovjereni prijepis
 - g. Kraljevska banska uprava Dunavske banovine, Novi Sad, dopis br. 3461 od 18. 2. 1939, o unapređenju od banovinskog lekara pripravnika u banovinskog lekara u Udruženoj zdravstvenoj opštini Popovac, ovjereni prijepis
 - h. Kraljevska banska uprava Dunavske banovine, Novi Sad, odluka br. 887/1940 od 10. 1. 1940. o premeštanju iz Popovca u Udruž. zdrav. opštinu Deliblato, ovjereni prijepis
 - i. Nadbiskupija beogradsko-smederevska, Rimokatolički župni ured br. 95 u Valjevu, Izvod iz knjige krštenih od 24. 8. 1928. za Miroslava Kalčića rođenog u selu Lajkovac, srez Tamnarski (upisan u svezak I, str. 9., r. br. 3), ovjereni prijepis
 - j. Ministarstvo narodnog zdravlja Beograd, uvjerenje br. 11469 od 12. 4. 1921. o postavljanju za privremenog sekundarnog lekara Opšte bolnice, ovjereni prijepis

- k. Ministarstvo socijalne politike i zdravlja, Beograd, akt Ministra br. 27871 od 9. 7. 1925. kojim se uvažava ostavka dr. I. Kalčića liječnika sreza Donjepološkog, oblasti Skopske na državnu službu, ovjereni prijepis
 - l. Ministarstvo socijalne politike i narodnog zdravlja, Beograd, rješenje br. 10552/1932 od 7. 6. 1932. o postavljanju za lekara-volontera Stanice za trahom u Stapar, Dunavska banovina, ovjereni prijepis
 - m. Ministarstvo prosvete Kraljevine Jugoslavije, Odeljenje za osnovnu nastavu, Beograd, akt br. 94219 od 15. 12. 1932, o postavljanje za honorarnog nastavnika u građanskoj školu u Stapar za predmet kemija (4 sata nedeljno), ovjereni prijepis
 - n. Ministarstvo vojske i mornarice Kraljevine Jugoslavije, Generalštabno odeljenje, Dobrovoljačka sekcija, uvjerenje br. 5513/1932 od 22. 3. 1932. o priznanju statusa dobrovoljca neborca, ovjereni prijepis
 - o. Okresni užad v Praze-Venkom, džire Smichov izdan (Okružni ured Prag-Venkom, u Pragu, Odacci list (izvod iz Knjige vjenčanih) od 18. 3. 1935.: vjenčanje Ivana Kalčića i Bedriške Ajhengove upisano u svezak II, str. 219., red. br. 868, ovjereni prijepis
 - p. Savez zdravstvenih zadruga Beograd, uverenje br. 1280 od 16. 2. 1936 o radu kao zadružni lekar od 15. 6. 1925. do 1. 8. 1932., ovjereni prijepis
 - q. Sresko načelstvo Ođaci, akt br. 10699/1933, 18. 8. 1933. o postavljanju za zamjenika opštinskog lekara samostalne zdravstvene opštine u Laliću (do popunjenja mesta opštinskog lekara), ovjereni prijepis
 - r. Sresko načelstvo Batina, načelnik, Batina, Svedočba o državljanstvu br. 1237/1936 od 16. 2. 1936. (upisan u zavičajnik opštine Zmajevac, srez Batinski, banovina Dunavska pod reg. br. 419/1936), ovjereni prijepis
 - s. Ukaz Regent Aleksandra o postavljanju medicinara Ivana Kalčića za sanitetskog pomoćnika II. klase, Ministarstvo vojno, Opšte odeljenje, Adjutanturni odsek, F.A.O. broj 41109 od 20. 5. 1918. u Solunu, ovjereni prijepis
 - t. Ukaz Regenta Aleksandra o postavljanju dr. I. Kalčića za privremenog sekundarnog lekara Opšte državne bolnice u Beogradu, Beograd, 10. 4. 1921.
 - u. Ukaz (dekret) Njegovog Veličanstva Aleksandra o postavljanju dr. Kalčića za lekara Sreza Mitrovačkog Okruga Zvečanskog, Veličanstvo Aleksandar, zastupnik Ministra narodnog zdravlja K. broj 39726 od 6. 11. 1921., Beograd, ovjereni prijepis
 - v. Ukaz Njegovog Veličanstva Aleksandra I. o postavljanju dr. Kalčića za lekara sreza Crnogorskog, okruga Užičkog od 30. 5. 1922., prijepis K. broj 19110 od 9. 7. 1922.
 - w. II. Mostovi Tren (II. Inžinjerijska kolona), II. Armije, Čačak, dopis br. 7472. od 15. 3. 1919. o razrješenju od vojne dužnosti sanitet. pomoćnika II. klase g. Ivana Kalčića, ovjereni prijepis.
2. AV 126/6 = Arhiv Vojvodine u Novom Sadu, Fond 126/6, *Kraljevska banska uprava Dunavske banovine Novi Sad, Opšte odeljenje, Personalni dosije Kalčić Ivan, lekar:*
- a. Državni savet Kraljevine SHS, Beograd, presuda br. 41534/25 od 12. 7. 1926. kojom se uvažava žalba dr. I. Kalčića na rješenje o plaći
 - b. Kalčić Ivan. 1919a: Molba od 24. 3. 1919. za dodjelu stipendije sa preporukom dr. Matka Laginje da se molba usvoji

- c. Kalčić Ivan, izjava o razlozima prekida tijekom školovanja, do tada završenim semestrima i planiranom roku za završetak preostalih (prilog molbi za stipendiju), nedatirana i nepotpisana
 - d. Kalčić, Ivan. 1921a = Pismo upućenom prosvjetnom ministru 2. 3. 1921. radi isplate stipendije i naknade drugih troškova
 - e. Kalčić Ivan. 1921b = Pismo upućeno ministru narodnog zdravlja 11. 4. 1921. g., kojim se stavlja na raspoloženje s molbom da mu se dodijeli mjesto privremenog sekundarnog liječnika u Beogradu
 - f. Kalčić Ivan. 1921c = Pismo upućeno ministru narodnog zdravlja 16. 4. 1921. da mu se vrijeme provedeno u srpskoj armiji za svjetskog rata ubroji u jednogodišnju bolničku praksu
 - g. Kalčić Ivan. 1938 = Pismo Ministarstvu socijalne politike i narodnog zdravlja od 14. 8. 1938. kojim moli izdavanje duplikata dekreta kojim je polovinom svibnja 1925. godine premješten iz sreza crnogorskog u srez Donjopološki
 - h. Ministarstvo narodnog zdravlja, Odeljenje za zdravstvenu službu, Beograd, obrazloženje od 15. 5. 1922. za postavljanja dr. I. Kalčića za lekara sreza Crnogorskog, okruga Užičkog
 - i. Ministarstvo narodnog zdravlja, Beograd, rješenje br. 31966 od 26. 8. 1926, kojim se određuje plaća dr. I. Kalčića u skladu s presudom Državnog savjeta koji je uvažio njegovu žalbu na ranije rješenje, ovjereni prijepis
 - j. Ministarstvo narodnog zdravlja, Podaci za Glavnu kontrolu br. 24994 od 10. 6. 1924. za dr. I. Kalčića, iz kojih je vidljivo priznato državljanstvo Kraljevine SHS
 - k. Ministarstvo narodnog zdravlja, Podaci za Glavnu kontrolu br. 41056 od 7. 9. 1926. za dr. I. Kalčića, iz kojih je vidljivo priznato državljanstvo Kraljevine SHS
 - l. Ministarstvo vojske i mornarice Kraljevine SHS, Sanitetsko odeljenje, Beograd, uverenje br. 5838 od 9. 7. 1924. da je Ivan Kalčić bio zaposlen na vojnoj dužnosti od 13. 6. 1916. do 30. 4. 1919.
 - m. Ministarstvo Vojno i Mornarice Kraljevine SHS, Beograd, uverenje br. 5377 od 13. 4. 1921. o mjestima službovanja tijekom rata
 - n. Ugovor o stipendiranju br. 4196 od 9. 4. 1919.
 - o. Ukaz Regenta Aleksandar od 10. 5. 1921. o postavljanju dr. I. Kalčića za lekara sreza Podgradskog, okruga Ohridskog
 - p. Ukaz Aleksandra, Kralja SHS o postavljanju dr. I. Kalčića za lekara sreza Mitrovačkog, okruga Zvečanskog, Beograd, 4. 11. 1921., ovjereni prijepis
 - q. Ukaz kralja Aleksandra I. o postavljanju dr. Ivana Kalčića za liječnika sreza Crnogorskog, okruga Zvečanskog, Beograd, 30. 5. 1922., ovjereni prijepis
3. DAR = Državni arhiv Rijeka,
- a. *DAR Podgrad = Kotarsko povjereništvo Podgrad*. URL: http://arhinet.arhiv.hr/details.aspx?ItemId=3_4154 (26. 10. 2023.)
 - b. *DAR Volosko =Kotarsko poglavarstvo Volosko*. URL: http://arhinet.arhiv.hr/details.aspx?ItemId=3_4155 (26. 10. 2023.).
4. ŠK = Škofija Koper, Škofijski arhiv

- a. ŠAK Ž Jel MKK 1, *Matična knjiga kršćenih zvezak I*. (1. 1. 1700. – 31. 12. 1758.), str. 6. URL: <https://data.matricula-online.eu/en/slovenia/koper/Jelsane> (26. 10. 2023.).
 - b. ŠAK Ž Jel MKK 1, *Matična knjiga kršćenih zvezak I*. (1. 1. 1700. – 31. 12. 1758.), str. 117. URL: <https://data.matricula-online.eu/en/slovenia/koper/Jelsane> (26. 10. 2023.).
 - c. ŠAK Ž Jel, SA2, *Status animarum Lipe*, za kbr. 38, str. 10.
 - d. ŠAK Ž Jel, MKK 4, *Matična knjiga kršćenih Jelšane*, str. 86./26. i 172./49.
5. Ž Mošč SA = Župa Mošćenice, *Status Animarum Parochia Mošćenicensis I*
6. Ž Brgud = Župni ured Veli Brgud,
- a. Ž Brgud SA = *Status animarum XIX. – XX. st.*: obitelj Valentinus Kalčić iz Malog Brguda 15
 - b. Ž Brgud MKR = *Matica rođenih Veli Brgud I. 1. 1785. – 19. 12. 1901.*, str. 258.

b) Novinski članci

1. Bilc, I. 1905. „+župnik Marko Vales”. *Danica*, III(LVIII)/22, 2. 6. 1905., str. 174. URL: <https://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC-MM5BQU7G/?eua-pi=1&query=%27keywords%3ddanica+1905%27&sortDir=ASC&sort=date&pageSize=25> (20. 9. 2019.)
2. Glogović, Mario. 1982. „Ivan Kalčić-Barela”. *Opatijska komuna*, 34, 24. 12. 1982., Opatija, str. 15.
3. „Halálozsások. Kalcic Istvanne, szül. galánthai Bessenyei Irén”. 1907. *Vasárnapi Ujság*, 54/7, 17. 2. 1907., str. 137. URL: https://epa.oszk.hu/00000/00030/02773/pdf/VU_EPA00030_1907_07.pdf (20. 11. 2019.)
4. Jelušić, Ernest. 1908. „Dr. Ivan Kalčić”. *Narodna prosvjeta Pula, glasilo istoime-nog učiteljskog društva*, III/7/8, 1. 7. 1908., str. 125–126.
5. Kalcic, Ivan. 1908. „Árverési hirdetmény”. *Pápai Lapok*, XXXV/1, 5. 1. 1908, str. 6. URL: https://library.hungaricana.hu/hu/view/PapaiLapok_1908/?pg=0&layout=s (20. 11. 2019.)
6. „Jelšane mjeseca junija 1884”. 1884. *Naša sloga*, XV/25, 19. 6. 1884., str. 2. URL: https://ino.unipu.hr/data/nasa_sloga/1884/25.pdf (3. 9. 2019.)
7. Grosman, M. 1890. „Bratovščina hrv. ljudi u Istri”. *Naša sloga*, XXI/18, 1. 5. 1890., str. 3. URL: <http://dnc.nsk.hr/Newspapers/LibraryTitle.aspx?id=b-455c4eb-1be6-456f-a78b-6448899f00d0&y=1890&m=5&d=1> (3. 9. 2019.)
8. Kalčić-Barela, Anton. 1997. „Zahvala”. *Naša sloga*, XXVIII/3, 21. 1. 1897., str. 3. URL: <http://dnc.nsk.hr/Newspapers/LibraryTitle.aspx?id=b455c4eb-1be6-456f-a78b-6448899f00d0&y=1897&m=1&d=21> (3. 9. 2019.)
9. „XXV. Glavna skupština Bratovščine hrvatskih ljudi u Istri, obržavana dne 6. oktobra 1898.”. 1898. *Naša sloga*, XXIX/39, 20. 10. 1898., str. 2, prilog broju 38. od 13. 10. 1898. URL: <http://dnc.nsk.hr/Newspapers/LibraryTitle.aspx?id=b-455c4eb-1be6-456f-a78b-6448899f00d0&y=1898&m=10&d=20#> (3. 9. 2019.)
10. „Istarski Hrvati”. 1899. *Naša sloga*, XXX/17, 18. 5. 1899., str. 3. URL: <http://dnc.nsk.hr/Newspapers/LibraryTitle.aspx?id=b455c4eb-1be6-456f-a78b-6448899f00d0&y=1899&m=5&d=18> (3. 9. 2019.)

11. „Bratovščina hrv. ljudi u Istri”. 1902. *Naša sloga*, XXXIII/7, 24. 1. 1902., str. 3. URL: <http://dnc.nsk.hr/Newspapers/LibraryTitle.aspx?id=b455c4eb-1be6-456f-a78b-6448899f00d0&y=1902&m=1&d=24> (3. 9. 2019.)
12. „Dopisnica uprave”. 1903. *Naša sloga*, XXXIV/8, 19. 2. 1903, str. 7. URL: <http://dnc.nsk.hr/Newspapers/LibraryTitle.aspx?id=b455c4eb-1be6-456f-a78b-6448899f00d0&y=1903&m=2&d=19> (3. 9. 2019.)
13. „Za djačko prip. društvo u Pazinu”. 1905. *Naša sloga*, XXXVIII/32, 10. 8. 1905., str. 3. (URL: <http://dnc.nsk.hr/Newspapers/LibraryTitle.aspx?id=b455c4eb-1be6-456f-a78b-6448899f00d0&y=1905&m=8&d=10>) (3. 9. 2019.)
14. „+Dr. Ivan Kalčić”. 1908. *Naša sloga*, XLI/23, 4. 6. 1908., str. 3. URL: <http://dnc.nsk.hr/Newspapers/LibraryTitle.aspx?id=b455c4eb-1be6-456f-a78b-6448899f00d0&y=1908&m=6&d=4> (3. 9. 2019.)
15. Kalčić, Ivan. 1908. „+Dr. Ivan Kalčić”. 1908. *Naša sloga*, XLI/24, 11. 6. 1908., str. 1. URL: <http://dnc.nsk.hr/Newspapers/LibraryTitle.aspx?id=b455c4eb-1be6-456f-a78b-6448899f00d0&y=1908&m=6&d=11> (3. 9. 2019.)
16. „Iz Jelšan 5. marca. (Slovesnost pri prvi besedi v čitalnici)”. 1867. *Novice-Kmetijske i rukodelne novice*, XXV/13, 27. 3. 1867., str. 3. URL: <https://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC-8C1XIRIN/?euapi=1&query=%27keywords%3dkmetijske+in+rokodelske+novice+1867%27&sortDir=ASC&sort=date&pageSize=100&page=2> (20. 9. 2019.)
17. Paraszthy, Pál. 1908. „Gyütsünk a Csány szoborra!” [„Okupimo se kod Csanijevog kipa! ”]. *Magyar paiz*, IX/22, 28. 5. 1908., str. 2 i 3. URL: https://library.hungaricana.hu/hu/view/MagyarPaizs_1908/?pg=0&layout=s (20. 11. 2019.)
18. „Zalávarmegyei Gazdasági Egyesület közleményei. Jegyzőkönyv”. 1908. *Zalamegye Zalávarmegye Hirlap*, XXVII/15, 12. 4. 1908., str. 8. URL: https://library.hungaricana.hu/hu/view/Zalamegye_1908_1/?pg=0&layout=s (20. 11. 2019.)

c) Literatura

1. „Aleksandar S. Nedok“. [Bez datuma objave]. *E-knjžara Prometej*, URL: <https://www.prometej.rs/autori/aleksandar-s-nedok/> (26. 10. 2021.)
2. „Besseney Galanthai”. 1905. *Magyar nemzetsegi Zseb könyv, Masodik Resz Nemes Csaladok*. Budapest, str. 98–99.
3. Bratulić, Josip; Petar Šimunović. 1985. *Prezimana i naselja u Istri. Knjige I., II. i III.* Pula: Čakavski sabor.
4. Bratulić, Vjekoslav. 1978. „Popis stanovništva Primorskog gubernija u Kraljevini Iliriji iz 1818. godine”. *Jadranski zbornik*, 10, str. 310–335.
5. DZS naselja 1857-2001. = Državni zavod za statistiku. „Naselja i stanovništvo RH 1857. – 2001. URL: <https://web.dzs.hr/Hrv/DBHomepages/Naselja%20i%20stanovnistvo%20Republike%20Hrvatske/Naselja%20i%20stanovnistvo%20Republike%20Hrvatske.htm> (12. 7. 2017.)
6. Dugački, Vladimir. 2005. „Kalčić, Ivan“, *Hrvatski biografski leksikon 1983-2023* (mrežno izdanje). URL: <https://bl.lzmk.hr/clanak/kalcic-ivan> (15. 6. 2023.)

7. „Hungary, Catholic Church Records, 1636 – 1895, database”. *FamilySearch*. URL: <https://www.familysearch.org/ark:/61903/1:1:VZ29-NJ6>. Irene Leontine Antonia, 1852. (12. 3. 2022.).
8. „Hungary Civil Registration, 1895 – 1980, database with image”. *FamilySearch*. URL: <https://www.familysearch.org/ark:/61903/1:1:D4N5-81MM>: Kalcic Irén, 1917. (6. 11. 2020.).
9. *Istrien. Historische, Geographische und Statistische Darstellung der istrischen Halbinsel nebst den Quarnerischen Inseln*. 1863. Trst: Lit. – Art. Abtheilung des Osterr. LLOYD.
10. Izvod iz MKU. Izvod iz knjige umrlih za dr. Kalcic Ivan, serija ME broj 0512627, izdane u Ohrid, Mađarska, 4. 12. 2013.
11. Jardas, Ivo. 1957. *Kastavština, građa o narodnom životu i običajima u kastavskom govoru*. Kastav: Udruga Čakavski senjali.
12. Jardas, Ivo. 2022. „Iz tradicijske kulture zapadne Kastavštine“. *Zbornik za narodni život i običaje Južnih Slavena*. Knjiga 39. Urednik Milovan Gavazzi. Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti.
13. Jurišević, Fran. 1981. *S poštom kroz prošlost Istre i Slovenskog Primorja*. Koper: Založba Lipa.
14. Kalčić, Ivan. 1898. „Prenosivo dalekojavljalo (telephon) za odkrinkati tobožnju jednušnu bolest”. *Liečnički viestnik*, XX/6, 15. 6. 1898., str. 198–205.
15. Memorijalni centar Lipa pamti u Lipi, stalni postav, pano Hrvatska škola.
16. *Militaar Almanach Schematismus*, za godine 1869. – 1870. (str. 799), 1871. (str. 806), 1872. (str. 636), 1873. (str. 603), 1874. (str. 625–626), 1874. (str. 625–626), 1875. (str. 630), 1876. (str. 478, 687), 1876. (str. 482, 683), 1877. (str. 478, 683 i 687), 1878. (str. 584), 1879. (str. 704), 1880. (str. 513), 1881. (str. 522), 1882. (str. 535, 767). Beč. URL: https://library.hungaricana.hu/en/collection/austrian_state_archives_MilitaarAlmanachSchematismus (rujan – listopad 2019.).
17. Nedok, Aleksandar S. 2014. „Sanitetski major dr. Stefan Nedok (1828-1878), prvi šef Unutrašnjeg odeljenja Beogradske vojne bolnice, načelnik saniteta divizije i korpusa u ratovima sa Turskom 1876. i 187-78“. *Vojnosanitetski pregled* , 71/8, str. 792–796.
18. Nedok, Aleksandar. 2021. „Biografija dr. Ivana Kalčića”. Rukopis priređen i upućen 2021. godine za objavu u *Bibliografskom rečniku Srbije*, Matice srpske u Novom Sadu (upućen Matici 2021.).
19. Nedok, Aleksandar. 2023. Elektronička poruka upućena autoru 13. 8. 2023. s pojašnjenjem razlike u tretiranju srpskih liječnika (priznat status dočasnika) i liječnika dobrovoljaca iz drugih zemalja (priznat status časnika) u srpskom vojnom sanitetu tijekom Prvog svjetskog rata. Podatak iz personalnog dosjea dr. Kalčića da je dobio 5 jutara zemlje u Batini.
20. Nižić, Nedjeljko. 2007. *Pregled povijesti pošte, brzjava i telefona u Hrvatskoj*. Zagreb: Hrvatski telekom.
21. Parall, Jar. (ur.). 1908. *Ruhestands-Schematismus der Osterreichisch-Ungarischen Armee für 1908*. Graz: Armee-Ruhestands-Schematismus, str. 229. URL: <https://digitalnistudovna.army.cz> (rujan – listopad 2019.).

22. Popis 2021. = 1711 *Popis stanovništva, kućanstva i stanova 2021. Prvi rezultati po naseljima*. 2022. Zagreb: Državni zavod za statistiku.
23. Porodično stablo obitelji Kalčić-Barela iz Lipe 38. 2023. Rodoslovni centar Kastavštine i Liburnije. Matulji, Rodoslovna baza u digitalnom obliku koju uređuje i vodi mr. sc. Marija Puharić-Harašlić.
24. Porodično stablo obitelji Kalčić Valentina iz Malog Brguda 15. 2023. Rodoslovni centar Kastavštine i Liburnije. Matulji, Rodoslovna baza u digitalnom obliku koju uređuje i vodi mr. sc. Marija Puharić-Harašlić.
25. Pučka učiona Brgud, odpusnica iz škole koju pohađa od 1. 9. 1895. do 15. 7. 1901. izdana 11. rujna 1901. (obiteljska ostavština gospođe Tee Jušić, pranećakinje dr. Ivana Kalčića).
 - a) *Schematismus für das Kaiserliche und Königliche Heer und Kaiserliche und Königliche Kriegs-Marine*, za godine 1890. (str. 919), 1892. (str. 687, 974), 1893. (str. 701–703), 1894. (str. 1035), 1895. (str. 996), 1896. (str. 971), 1897. (str. 971, 1023), 1898. (str. 1023), 1900. (str. 1062) i 1902. (str. 1066, 1093). Beč. URL: https://library.hungaricana.hu/en/collection/austrian_state_archives_MilitarAlmanach_Schematismus (rujan – listopad 2019.).
 - b) Smrtnica Kalčić Ivanne rođene Besseneyey Irenne, Zalamihalyfa, 8. 2. 1907. (preslika), posredstvom Suzanne Solarino iz Australije.
 - c) „Stefan Nedok“. [Bez godine]. *Wikipedija*. URL: https://sr.wikipedia.org/wiki/Stefan_Nedok (26. 10. 2023.).
 - d) Stojiljković, Stanko. 2017. „Čovek, lekar, istoričar“. *Galaksija nova*. URL: <https://galaksijanova.rs/covek-lekar-istoricar/> (28. 8. 2021.).
 - e) Šešo, Luka. 2009. „Krsnik“. *Istrapedia, istarska internetska enciklopedija*. URL: <https://www.istrapedia.hr/hr/natuknice/1492/krsnik> (7. 10. 2021.).
 - f) Verlustliste. 1915. Kriegsministerium, *Verlustliste*, 260, 7. 9. 1915., str. 23. URL: https://digi.landesbibliothek.at/viewer/image/AC08513816_Verlustliste_Nr_0260/23/ (3. 9. 2021.).
 - g) *Verordnungsblatt für das k. k. Heer*, 1877. (br. 13 od 31. 3., str. 97), 1882. (br. 17 od 26. 4., str. 180), 1885. (br. 20, str. 295), 1894. (br. 40 od 29. 10., str. 566), 1899. (br. 14 od 28. 4., str. 180), 1891. (br. 35 od 30. 10., str. 561). URL: <https://ndk.cz/periodical/uuid:be1cc6b8-68a1-4fb4-941a-9823ba3cf24b> (rujan – listopad 2019.).

Summary

BIOGRAPHIES OF DOCTORS IVAN KALČIĆ, TWO DOCTORS FROM THE NEIGHBORING PLACES OF LIPA AND MALI BRGUD

Many hardworking people came from the area of Kastav and Liburnia, whose life journey took them far from their native land and who created successful careers in some new environments, about which almost nothing is known in their homeland. Autor has conducted detailed genealogical research about two such people, two doctors with the same first and last name, and collected a lot of data presented in the biographies so that the public in their native region could get to know them.

Keywords: biography, Lipa, Mali Brgud, doctor, Ivan Kalčić